

СИЛАБУС

з дисципліни «Історія міжнародних відносин та зовнішня політика України»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю

242 “Туризм”

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 4 кредити (ECTS): 30 годин лекції, 30 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, екзамен.

Викладач курсу – Кулішенко Тамара Юріївна к.п.н., доцент кафедри ЮНЕСКО “Філософія людського спілкування” та соціально-гуманітарних дисциплін
(<http://new.khntusg.com.ua/staff/kulishenko-tamara-juriiivna>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Історія України», «Політологія», «Історія української культури», «Історія української державності».

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Світове господарство», «Україна в Європі і світі», «Міжнародні економічні відносини».

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна передбачає вивчення розвитку міжнародних відносин, еволюцію зовнішньої політики провідних держав світу в історичній послідовності від початку Першої світової війни до сьогодення. Міждисциплінарні зв'язки ґрунтуються на знаннях, отриманих здобувачами під час вивчення дисциплін циклів вітчизняної та зарубіжної історії на першому (бакалаврському) рівні. Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких простежується еволюція зовнішньої політики провідних держав світу в історичній послідовності від початку Першої світової війни до сьогодення; 2) семінарські заняття, що передбачають опрацювання окремих факторів об'єктивного й суб'єктивного характеру, національних інтересів кожного суб'єкта міжнародних відносин; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання здобувачами пропущених занять; 4) індивідуальне навчально-дослідне завдання “Системи міжнародних відносин: причини формування та закономірності функціонування.”

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- Основні наукові школи з вивчення міжнародних відносин;
- Політичну та фізичну карту світу;
- Основні поняття та категорії, що застосовуються під час вивчення міжнародних відносин.

вміти:

- аналізувати наукову літературу, історичні джерела;
- визначати мету дослідження; завдання та пріоритетні проблеми; — систематизувати, класифікувати матеріал, робити узагальнення.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів розуміння їх майбутньої професійної діяльності. Програма курсу відображає основні теоретичні та практичні проблеми сучасних міжнародних відносин та світової політики. Засвоєння програмної проблематики підкріплюється оволодінням необхідними навичками пошуку та роботи з науково-політичною літературою, документами та іншими матеріалами зі спеціальності.

Предметом Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні принципи формування та розвитку міжнародних відносин, основні особливості сучасної системи міжнародних відносин та зовнішньої політики України та країн світу.

Основними **завданнями**, що мають бути вирішені в процесі викладання курсу, є надання здобувачам вищої освіти є вивчення основних підходів до феномену політики, зовнішньої політики та міжнародних відносин; аналіз наукових шкіл з міжнародних відносин; визначення основних тенденцій зовнішньої політики України та провідних держав світу.

Компетентність, що забезпечує.

- Здатність проектувати і здійснювати комплексні дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки, здатність аналізувати та оцінювати сучасні наукові досягнення в галузі історичної, психологічної науки, мовознавства, літературознавства, методики навчання історії, іноземних мов, літератур, психології;
- Здатність планувати і вирішувати завдання власного особистісного та професійного розвитку;
- Здатність усвідомлювати моделі світу, природу, причинно-наслідкові закономірності розвитку суспільства і зв'язки різних культур; набувати культурного досвіду для досягнення загальнолюдських цінностей; засвоювати і реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини та ідеї збереження миру та толерантного існування;
- Здатність реалізовувати у професійній діяльності настанови толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ;
- Здатність здійснювати пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, а також генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;
- Здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою;

Результати навчання. згідно з вимогами освітньо- професійної програми компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення курсу:

- - Проектування і здійснення комплексних досліджень, у тому числі міждисциплінарних, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки; аналіз та оцінка сучасних наукових досягнень в галузі історії, психології, мовознавства, літературознавства, методики викладання історії, психології, мов.
- - Усвідомлення моделі світу, природи, причинно-наслідкових закономірностей розвитку суспільства і зв'язків різних культур; засвоєння і реалізація у діяльності набутого культурного досвіду, поважне ставлення до різних культур, релігій, прав народів і людини та до ідеї збереження миру і толерантного існування;
- - Професійна діяльність, основана на принципах толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ;
- - Вільна орієнтація в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації, усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою;
- - Ефективне опрацювання історичних джерел різних видів, здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення історичних проблем представників різних наукових напрямів та шкіл, критичне осмислення новітніх досягнень історичної науки;
- - Успішне розв'язання складних задач та проблем в галузі історії в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання;
- - Розуміння культурологічних традицій та лінгвокраїнознавчих особливостей поведінки носіїв різних культур, здійснення ефективного міжкультурного діалогу;

Структура курсу

Змістовий модуль 1

Лекції:

Тема 1. «Вступ до спеціальності «міжнародні відносини, соціальні комунікації та регіональні студії»

Тема 2. Теоретичні основи досліджень міжнародних відносин

Тема 3. Формування принципів сучасних міжнародних відносин на основі вестфальської моделі

Тема 4. Системний підхід і система міжнародних відносин

Практичні заняття:

Тема 1. Міжнародні відносини у сучасному геополітичному просторі

Тема 2. Світова політика як система міжнародних відносин

Тема 3. Світовий політичний процес

Тема 4. Особливості міжнародних відносин останньої третини ХІХ - початку ХХ ст.

Змістовий модуль 2

Лекції:

Тема 5. Міжвоєнна система міжнародних відносин

Тема 6. Нові гравці і нові фактори світової політики у 50—90-х роках ХХ ст.

Тема 7. Демократизація та лібералізація — глобальні тенденції міжнародних відносин сучасності

Тема 8. Суверенітет і зміна підходів до безпеки наприкінці ХХ та на початку ХХІ ст.

Тема 9. Демократія і авторитаризм: змагання в економічній сфері

Практичні заняття:

Тема 5. Формування воєнно-політичних блоків напередодні Першої світової війни.

Тема 6. Типологія та функціональні особливості суб'єктів міжнародних відносин

Тема 7. Особливості суб'єктів міжнародним відносин

Тема 8. Системні теорії міжнародних відносин

Тема 9. Міжнародні конфлікти

Змістовий модуль 3

Лекції:

Тема 10. Передумови нормування зовнішньої політики суверенної України

Тема 11. Національні інтереси і зовнішньополітична стратегія України

Тема 12. Розбудова українсько-американських відносин

Тема 13. Зносини України з державами континентів і регіонів

Тема 14. Україна в системі міжнародних організацій. Роль СНД у розвитку незалежних держав

Тема 15. Національна безпека як проблема зовнішньополітичних зносин України

Практичні заняття:

Тема 10. Теоретичні засади зовнішньої політики незалежної України

Тема 11. Витоки, сучасний стан, перспективи українсько-російських відносин

Тема 12. Основні напрями зовнішньої політики України в Європі

Тема 13. Проблеми відносин України з країнами Центрально-Східної Європи

Тема 14. Аналіз процесів розвитку зовнішньої політики України

Тема 15. Етапи та періоди боротьби за утвердження незалежної міжнародної діяльності, непростий шлях до справжнього суверенітету України.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: **модуль 1** – 30 % семестрової оцінки; **модуль 2** – 30 % семестрової оцінки; **екзамен** – 40 % семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>